

Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2030

Autor:

- kolektív Špirála a TSK

názov výstupu: Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2030

zadávatel: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti,

národný projekt: PODPORA PARTNERSTVA A DIALÓGU V OBLASTI, PARTICIPATÍVNEJ TVORBY VEREJNÝCH POLITÍK

ITMS kód projektu: 314011M298

operačný program: OP Efektívna verejná správa

zdroj financovania: Európsky sociálny fond

obdobie vyhotovenia/spracovania: júl 2019

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
(zadávatel')

**Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu v Trenčianskom
samosprávnom kraji do roku 2030**

Autor: Špirála, sieť environmentálne výchovných organizácií a Trenčiansky samosprávny kraj
Názov národného projektu: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby
verejných politík

ITMS: 314011M298

Operačný program: OP Efektívna verejná správa

Zdroj financovania: Tento materiál je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Autor súhlasí so zaradením obsahu výstupu do znalostnej elektronickej databázy ÚSV ROS

Vyhotovené dňa: Júl 2019

Úrad splnomocnenca vlády SR
pre rozvoj občianskej spoločnosti

špirála

sieť environmentálne
výchovných organizácií

ZELENÁ ŽUPA
TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Krajská koncepcia Environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2030

Špirála, sieť environmentálne výchovných organizácií,

Mierové námestie 29, 911 01 Trenčín

Trenčiansky samosprávny kraj,

K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Cukrová 14, 820 05 Bratislava

2019

Zadanie

Trenčiansky samosprávny kraj a pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Trenčiansky samosprávny kraj sa v lete 2017 pripojil do realizácie pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík, ktorá je jedným z pilierov národného projektu Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) s názvom: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Pilotnú schému tvorí 12 pilotných projektov, testujúcich nové modely zapájania verejnosti do tvorby verejných politík na štyroch úrovniach verejnej správy:

- úroveň miestnej územnej samosprávy,
- úroveň regionálnej územnej samosprávy,
- mikroregionálna úroveň
- národná úroveň (štátna správa).

Pilotný projekt: Krajská koncepcia environmentálnej výchovy a vzdelávania a osvedy v Trenčianskom kraji

Cieľom projektu je zvýšiť povedomie o environmentálnej problematike v Trenčianskom kraji v previazaní na rôzne oblasti života, ako napr. doprava, zdroje energie, odpadové hospodárstvo, či verejné stravovanie na úrovni regionálnej udržateľnosti. Problematika odpadov je široká agenda. Kraje si často nevedia poradiť s hlavným článkom environmentálnej problematiky a týmto spôsobom je potrebné znížiť a trvalo udržať nízku „ekologickú stopu“ na úrovni jednotlivcov, domácností, firiem, verejných a súkromných inštitúcií. Na príprave koncepcie environmentálnej výchovy je nevyhnutné pracovať so všetkými skupinami vytvárajúcimi ekologickú stopu, teda s verejnosťou, či súkromným a verejným sektorom v regióne tak, aby nastavené opatrenia a riešenia našli pochopenie a odozvu spoločnosti v kraji. Zámerom je práve v spolupráci s dotknutými skupinami hľadať efektívne environmentálne a ekonomické riešenia pre zlepšenie environmentálneho stavu v regióne.

Aktivity projektu budú pozostávať z vytvorenia ekopedagogickej komunikačnej siete a expertnej skupiny. Potrebný bude zber podnetov v teréne, organizácia fokusových skupín, ale taktiež aj porovnanie koncepcií na úrovni krajov v iných krajinách. Počas realizácie projektu budeme organizovať okrúhle stoly, panelové diskusie a konferencie za účasti zástupcov verejnosti a verejného a súkromného sektora a mnohé iné aktivity. Všetky aktivity budú uskutočňované v spolupráci s našim hlavným partnerom Špirála, z.z.p.o..

Hlavné výstupy

- analýza súčasného stavu environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy v Trenčianskom kraji

- metodika prípravy krajskej koncepcie zahŕňajúca pozitívne i negatívne skúsenosti vychádzajúce z analýz.

Kontaktné osoby:

- Trenčiansky samosprávny kraj:
  - o Andrea Molnárová, BSBA: andrea.molnarova@tsk.sk, 0901 918 154
- Špirála, z.z.p.o.:
  - o Richard Medal: medal@changenet.sk, 0905 469 707
  - o Nikola Bľachová: n.blachova@gmail.com, 0910 967 563

Opis Národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík predstavuje praktickú časť projektu. Zastrešuje dvanásť pilotných projektov, ktoré testujú rôzne participačné scenáre a nástroje zapojenia verejnosti do tvorby verejných politík na 4 úrovniach (národná, regionálna, mikroregionálna, lokálna). Zameranie verejných politík predstavuje témy ako sociálna inklúzia, otvorené dáta, udržateľná mobilita, deti a mládež, medziobecná spolupráca, využívanie verejných priestorov, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie. Projekty boli do pilotnej schémy vybrané na základe samostatnej výzvy k predkladaniu projektov ÚSV ROS, realizovanej v Novembri 2015. Na základe dvanástich memoránd o spolupráci medzi ÚSV ROS, konkrétnym subjektom verejnej správy (VS) a vybranou mimovládnu organizáciou, ktorá vznik projektu iniciovala, vznikne dvanásť verejných politík, pripravených na zavedenie do praxe.

Pilotná schéma je súčasne cenným zdrojom dát pre analytickú činnosť, ktorá predstavuje druhú časť projektu.

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe

Analyticko-metodicko-legislatívna podpora zavádzania participatívnej tvorby verejných politík do praxe predstavuje teoretickú časť projektu, ktorá je zameraná na analytickú, metodickú, legislatívnu činnosť. Na základe analytickej, metodickej a legislatívnej činnosti bude priebežne budovaná verejne elektronicky dostupná znalostná databáza. Výsledkom bude Analýza stavu a možností participácie v SR, ako aj návrhy na legislatívne zmeny, zvyšujúce účasť verejnosti v procese prípravy, tvorby, implementácie, monitoringu a revízie verejných politík.

Budovanie kapacít v prostredí VS predstavuje samostatný blok činností. Jeho cieľom je identifikovať príčiny nedostatočnej aplikácie inovatívnych a participatívnych metód v praxi verejnej správy. Bude navrhnutý profil absolventa, architektúra a sylaby špecializovaného vzdelávacieho programu, ako aj metodiky pre nový vzdelávací program s názvom "Participatívna tvorba politík v prostredí verejnej správy". Súčasťou je pilotné testovanie programu vzdelávania na 3 skupinách účastníkov z prostredia VS (štátna správa, regionálna územná samospráva, regionálne združenia miest a obcí, miestna územná samospráva).

Abstrakt

Krajská koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu v Trenčianskom samosprávnom kraji do r. 2030 vznikala od leta 2017 participatívne - so zapojením čo najväčšieho počtu zúčastnených strán vo fázach zberu dát, podnetov, analýz, tvorby návrhovej časti, pripomienkovania aj schvaľovania materiálu. Materiál aj s akčným plánom na najbližšie 2 roky bol schválený v Zastupiteľstve TSK v júli 2019.

Koncepcia vznikla na základe systematickej práce tímu Zelená župa, v spolupráci Špirály, siete environmentálne-výchovných organizácií, Úradu splnomocnenca vlády SR pre Rozvoj občianskej spoločnosti a úradu TSK, s podporou z EÚ programu Efektívna verejná správa.

Na príprave sa zúčastňovalo pravidelne 19 členov expertného tímu a v rôznych fázach prípravy návrhy pripomienkovali pedagógovia zo škôl, pedagógovia voľného času a iná zainteresovaná odborná verejnosť. Na záver pripomienkovacieho procesu bola zorganizovaná konferencia, ktorá sa uskutočnila 4. apríla 2019.

V analytickej časti Koncepcie sú podrobne popísané východiská, súvisiace dokumenty a záväzky, zistenia výskumov a prieskumov, popisujúcich stav environmentálneho povedomia občanov kraja aj stav systému environmentálneho vzdelávania v kraji.

Návrhová časť Koncepcia EVVO do r. 2030 rozpracováva 4 priority:

1. rozvoj infraštruktúry EVVO v kraji
2. podpora a rozvoj ľudských zdrojov
3. informačná a metodická podpora pre realizáciu aktivít EVVO
4. finančno-materiálna a technická podpora realizácie aktivít EVVO.

Materiál obsahuje tiež Akčný plán na najbližšie obdobie, tj. do konca roka 2021, obsahujúci podrobne rozpracovaný plán 94 aktivít.

Prílohy obsahujú napríklad funkčné a inšpiratívne príklady ekocepentier z českej aj Slovenskej republiky, skúsenosti z krajov ČR so systematickou a koncepčnou podporou systému EVVO, mapové prílohy...

TSK má takto komplexne spracovanú Koncepciu EVVO ako prvá krajská (aj obecná) samospráva v SR. Vďaka fungujúcemu projektu Zelenej župy, aj vďaka tomu, že na pôde kraja vznikli významné celoslovenské environmentálne projekty - Zelená škola či Mladí reportéri pre životné prostredie, dá sa Trenčiansky samosprávny kraj označiť za lídra v tejto problematike.

Kľúčové slová: environmentálna výchova, environmentálne vzdelávanie, environmentálna osвета, ekopedagogika, ekocentrum, ekomapa, náučný chodník, ekoporadenstvo, výchova k udržateľnému rozvoju, lesná pedagogika, školský vzdelávací program, štátny vzdelávací program, prierezová téma, ochrana prírody, životné prostredie, Trenčiansky samosprávny kraj, Zelená župa, krajská koncepcia, participácia občanov, občianska spoločnosť, systém environmentálneho vzdelávania, stav environmentálneho povedomia, ekogramotnosť, globálne, regionálne a lokálne ekologické problémy, koordinátor environmentálnej výchovy, lektor EVVO, metodik EVVO